

הגדלה והארכה של הסיוע הממשלתי לשכירים ועצמאים שפרנסתם נפגעה, כפי שהציגה הממשלה בתכנית הסיוע החדשה, הם צעדים בכיוון הנכון. על אף הפגיעה הקשה שספג המשק מהמדיניות הכלכלית עד כה – טוב מאוחר מאשר אף פעם. אך גם במסגרת התכנית המורחבת, המענים המוצעים אינם מספקים וללא צעדים נוספים אנו צפויים לחזות בהעמקת המשבר.

ישיבת הממשלה תוקדש היום למענק המתוכנן לאזרחים וגם ועדות הכנסת יעסקו במהלך השבוע בתכנית הכלכלית החדשה ובטיפול במשבר. ועדת הכספים תקיים בימים שני ושלישי (10:30) דיונים על חוק הסיוע הכלכלי, הוועדה לביקורת המדינה תדון ביום שני (11:30) בענף ההייטק בצל הקורונה, ועדת הכלכלה תקיים ביום שלישי (12:00) דיון בנושא השלכת הקורונה על התעשייה וביום רביעי (9:00) היא תדון בתכנית משרד הכלכלה להתמודדות עם גל הפיטורים. הדיונים הם הזדמנות להצביע על החוסרים בתכנית הממשלתית ובהתנהלות הכלכלית עד כה, ולהציע חלופות מדיניות ברורות ושימויות. במהלך השבוע הקרוב נפרסם תוכנית מדיניות מפורטת המבוססת על העקרונות המפורטים מטה. אימוץ הצעדים המובאים בתכנית, יניח את התשתית ליציאה מהירה יותר מהמשבר הכלכלי ביום שאחרי המגפה, ויאפשר לציבור הישראלי לעבור בכבוד את התקופה הקשה הזאת.

1. **סבסוד שכר במקום דמי אבטלה:** השימוש במנגנון דמי האבטלה כדי לפצות אזרחים שאיבדו את פרנסתם מתמרץ הוצאת עובדים לחל"ת ומביא לפגיעה בפעילות העסקית ולניתוק הקשר בין העובדים לבין מקום העבודה. עדיין לא מאוחר ליישם בישראל מודל חלופי של סבסוד שכר שעובד מצוין במדינות רבות ב-OECD ובכוחו להשאיר עובדים רבים במקום העבודה ולאפשר לעסקים להמשיך לפעול. [בנייר הזה](#) אפשר לקרוא עוד על המודל, שהומלץ בחודשים האחרונים על ידי שורה של כלכלני עבודה בכירים וזוכה לתשבוחות מקיר לקיר – מקרן המטבע העולמית ועד לארגונים חברתיים וארגוני עובדים.

2. **הגדלת החוב הממשלתי במקום הגדלת חובות משקי הבית:** גם לאחר הרחבת הסיוע הישיר, חלקים גדולים מתכנית הסיוע הממשלתית מתבססים על דחיית תשלומים, לקיחת אשראי או מתן אפשרות למשיכה מוקדמת של כספים – צעדים שיביאו להרחבת החובות הפרטיים של האזרחים במטרה להימנע מהגדלה נוספת של החוב הממשלתי. רמת החוב הממשלתי הנמוכה שנשמרה בישראל במשך שנים מאפשרת ומחייבת להגדיל את החוב הציבורי על מנת לממן את הוצאות ההתמודדות עם המשבר הכלכלי. כפי שמפורט [בנייר זה](#), הסכנות הגלומות בצעד כזה קטנות לאין שיעור מהסכנה שבהרחבת החוב של משקי הבית. בנוסף, בכוחו להניב תשואה כלכלית בטווח הזמן הנראה לעין, כפי שמפורט בהרחבה.

3. **השקעה בתשתיות פיזיות וחברתיות במקום איום בקיצוצים:** שר האוצר ובכירי משרדו מדברים לאחרונה על קיצוצים במגזר הציבורי במטרה לממן את עלויות המשבר – מדיניות המנוגדת להמלצות בכירי הכלכלנים בעולם, לפיהן דווקא הרחבה תקציבית היא צו השעה. כיום, ההוצאה הממשלתית בישראל בתשתיות פיזיות היא הנמוכה ביותר ב-OECD ועומדת על כ-1.5% תוצר, לעומת ממוצע של כ-3% בקרב מדינות הארגון, ואילו ההוצאה הממשלתית על חינוך, בריאות ורווחה היא מהנמוכות במערב. דווקא בעת הזו הגדלת ההשקעה בתשתיות פיזיות וחברתיות תסייע בהוצאת המשק ממתון בכך שתייצר מקומות עבודה, תניע את המשק ותחזיר את עצמה בטווח הארוך. [בתכנית המדיניות שפרסם מכון יסודות](#), הפועל בתמיכת ובשותפות קרן ברל כצנלסון, מוצגים הצעדים המרחיבים הנחוצים לטיפול במשבר ולהצאת היציאה ממנו.

4. **מדיניות ארוכת טווח בהעמקת העוני במקום צעדים חד פעמיים:** דו"ח של הביטוח הלאומי שהתפרסם לאחרונה צופה כניסה של למעלה מרבע מיליון נפשות נוספות למעגל העוני בעקבות אובדן הכנסות, ומחקרים עדכניים מזהירים מפני השלכות ארוכות הטווח של המשבר על העוני ואי השוויון. ועדת המדע והטכנולוגיה תדון ביום שלישי (13:00) בצמצום הפער הדיגיטלי בישראל – אחד ממחוללי הפערים של התקופה הזאת, וביום רביעי יתקיימו דיונים בנושא נגישות תלמידים למערכת החינוך בוועדה לביקורת המדינה (9:00) ובוועדת החינוך (9:30). הדיונים הללו הם הזדמנות לדרוש מהממשלה להציג תכנית ארוכת טווח למניעת העמקה נוספת של העוני ואי השוויון, ולא להסתפק בצעדים חד פעמיים וקצרי טווח.

אנו עומדים לרשותכם לשאלות, להרחבה ולעבודה משותפת,

טל אלוביץ', מנהל תחום ממשל

רמי הוד, מנכ"ל המרכז הרעיוני

ליצירת קשר ולפרטים נוספים: <http://www.berl.org.il/> | gov.kerenberl@gmail.com | 054-5531518